

BEN GUTERSON

**DE
SCHADUW
VAN NEGEN**

Vertaald door Imme Dros

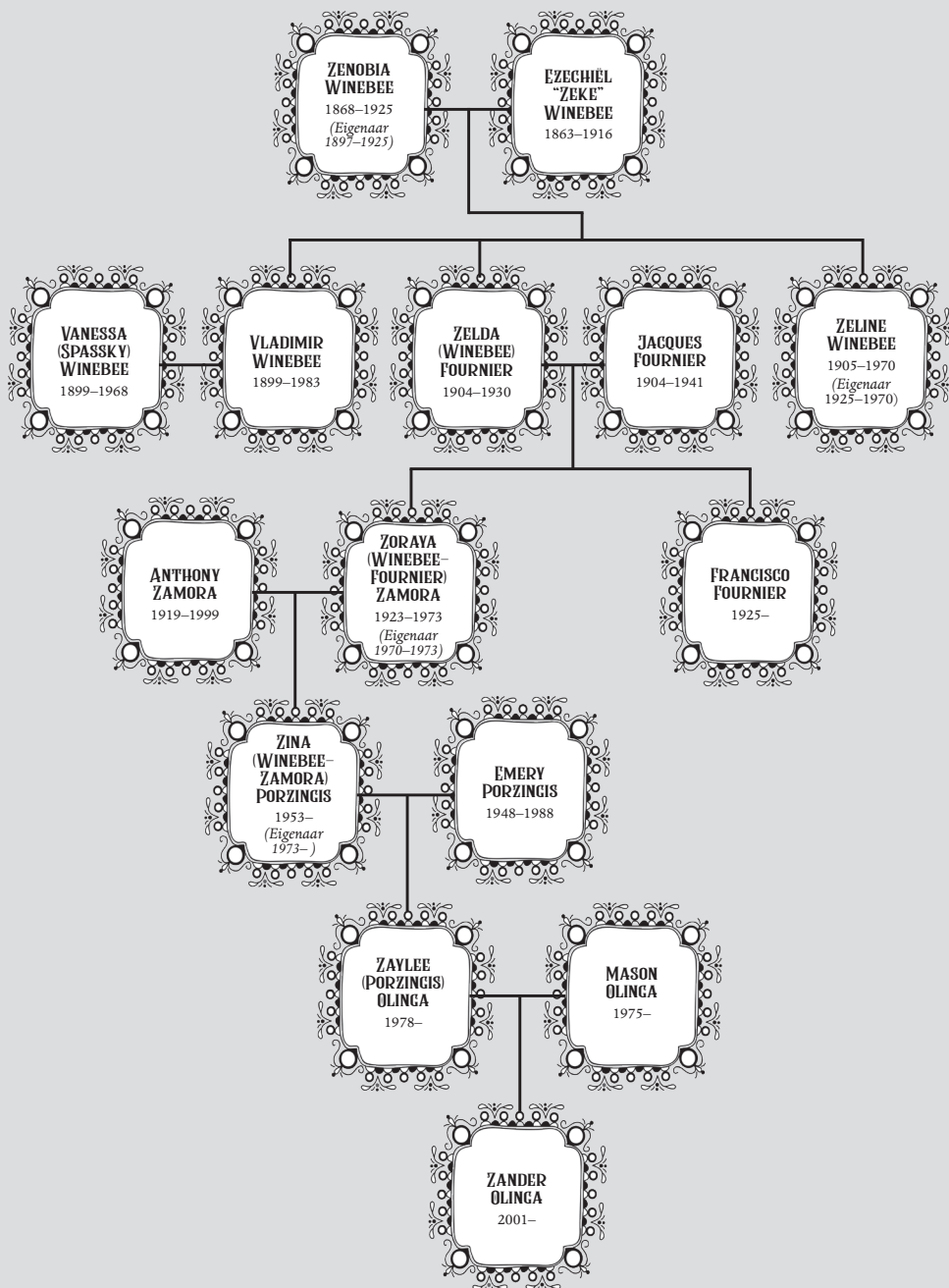
Illustraties van Kristina Kister

Mandala's van Ben Guterson

Leopold / Amsterdam

WINEBEE STAMBOOM

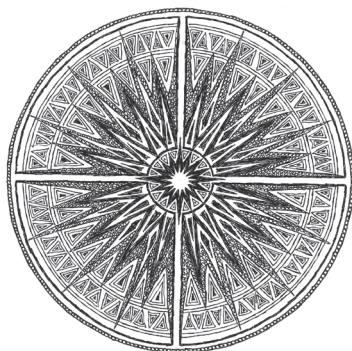

‘Geheime codes horen niet simpel te zijn,’ zei Jade terwijl ze de woorden bestudeerde die Colin Dredmare op het perkament had geschreven. ‘Maar als we deze code kraken, kunnen we misschien de verdwenen klok vinden en het museum redden!’

– Uit: *Darkness at the End of the Tunnel* van
Damien Crowley

DEEL EEN

1

EEN VREEMDE WINKEL, EEN VREEMDE ONTMOETING

ZANDER OLINGA LOGEERDE AL TWEE WEKEN bij zijn oma, Zina Winebee, de eigenares van Plein nummer Negen, kortweg De Negen, de grootste en beroemdste winkel van de hele wereld. Nog steeds ging hij elke dag op avontuur in het statige gebouw van negentien verdiepingen hoog. Hij dacht elke winkel, kraam, etalage en ieder café, eethuisje en restaurant nu wel zo'n beetje te kennen, toen hij een hoek omsloeg bij het Muziek Centrum en iets ontdekte wat hij nog niet eerder had gezien: Franchini's Fez Fabriek.

Een fabriek? dacht Zander terwijl hij erheen liep en naar de vreemde, kegelvormige hoeden in de glazen vitrine keek. Vergeliken met de meeste winkels in De Negen was

dit meer een uitstalkast waarboven aan de muur een in zilver en donkerblauw geschilderd bord hing met de naam Franchini's Fez Fabriek. Bijzonder! Hier moest hij Natasha, zijn beste vriendin sinds hij hier was, over te vertellen! Zij had een bijbaantje in De Negen en kende de winkel net zo goed als de meeste 'Negens' die er al veel langer werkten.

Zander en Natasha hadden zo meteen afgesproken op de zeventiende verdieping bij de NPNN Nieuwsradio Studio. Daar zouden ze door de eigenaar van IJspaleis 't Ijsbeertje worden geïnterviewd. Zander was daar zo opgewonden over dat hij die nacht bijna niet had geslapen. Hij bekeek de hoeden achter het glas, uitgestald in strakke rijen. Ze hadden bijzondere kleuren: kastanjebruin, blauwgroen, smaragdgroen, kanariegeel. Zander boog naar voren om ze te bewonderen.

'Prachtig, hè?' zei iemand.

Zander keek op. Een oudere man stond naast hem naar de hoeden te kijken. Hij was lang en broedmager, had dik wit haar, aan de zijkanten kortgeknipt, en een baardje zoals Zander weleens op een oud schilderij had gezien. Wat het meest opviel was zijn deftige, op maat gesneden pak in een donkere tint paars (bijna dezelfde kleur als het tenue van Zanders grootste held: de Paarse Schim uit de spannende stripboeken).

'Bedoelt u die hoeden?' vroeg Zander.

De man bleef nog even naar de rijen in de glazen kast

kijken, draaide zich toen om naar Zander en lachte. Zijn ogen waren groen. 'Fezzen,' zei hij, 'zo worden ze genoemd, de meeste ervan.' Hij wees naar het bord aan de muur. 'Zie je wel?'

'Ik heb er alleen van gehoord,' zei Zander, die nog nooit iemand met een fez had gezien.

De man legde een hand op zijn baard en bekeek de rijen nog eens kritisch. 'Sommige daar zijn, technisch gezien, geen fezzen.' Hij wees naar een donkeroranje hoed met rode krullen. 'Dat is een Kalpak. En die ernaast is een Kopiah.' Hij lachte weer naar Zander. 'Jij bent al vroeg aan het winkelen!'

'O. Ik winkel niet,' zei Zander. Het viel hem op dat er bij de glazen kast niemand te zien was, terwijl het overal gonsde van de klanten. 'Ik kijk gewoon wat rond.'

'Nou,' zei de man, 'daar is dit een ideale plek voor!' Hij wierp een blik op het gouden horloge om zijn pols. 'Maar ik vraag me wel af waar de verkoper is.'

Zander vond het ook vreemd dat de winkel onbemand was. 'Misschien zijn ze nog niet open,' zei hij.

De man knikte. 'Daar had ik nog niet aan gedacht. Zo te horen ken je De Negen goed.'

Zander wees omhoog. 'Ik woon hier. Nou ja, niet echt, ik logeer bij mijn oma, zij woont hier.'

De man sperde zijn groene ogen open. 'Hier? In de winkel?'

‘Erboven,’ zei Zander trots. ‘Mijn oma is Zina Winebee en de Winebees zijn eigenaar van De Negen sinds de opening in de 19e eeuw.’

De man keek naar het plafond alsof hij het appartement van Zina daar dwars doorheen kon zien. ‘Opmerkelijk. Ik had geen idee.’

‘Het is de beste winkel van de wereld,’ zei Zander. ‘Bent u hier nooit eerder geweest?’

De man schudde zijn hoofd. ‘Nooit.’ Hij keek weer op zijn horloge.

‘Ze hebben alles wat je maar kunt bedenken,’ zei Zander. ‘Van overal op de wereld.’

‘Inderdaad. Ik ben pas twintig minuten aan het rondkijken, maar het lijkt me nu al dat De Negen alles te koop heeft wat een mens ooit maar nodig kan hebben. Van alles en nog wat.’

Zander knikte. ‘Dat is ook zo.’

‘En toch,’ zei de man, starend naar de muur achter de glazen kast, ‘valt het me op, dat ik sinds ik ouder word, niet meer zoveel spullen wil.’ Hij haalde zijn schouders op en grinnikte zacht, alsof hij meer had verteld dan hij van plan was.

Toevallig had Zanders oma kort na zijn aankomst ook zoiets gezegd. Zanders ouders, allebei professor, hadden hem zolang bij haar achtergelaten om zelf in het verre Kamtsjaka wetenschappelijk onderzoek te doen. Op een

van de eerste dagen had oma Zina hem toevertrouwd dat het, ondanks alle prachtige dingen die te koop waren in De Negen, niet goed was om verblind te worden door te veel van het goede. ‘Mijn oma zegt dat ook,’ zei Zander.

‘Wijze dame,’ zei de man, terwijl hij goedkeurend knikte. Er viel een wat ongemakkelijke stilte en Zander voelde plotseling dat hij weg wilde. Er was iets wat hem bekend voorkwam, al kon hij er niet opkomen wat.

‘O, hemel!’ riep de man ineens uit. Hij wees naar een fez op de achterste rij helemaal links en zei, met verbazing in zijn stem: ‘Kijk eens naar het ontwerp op die daar!’

Zander keek naar de hoed; op de donkerblauwe stof zat een zilveren lapje ter grootte van een medaillon, versierd met concentrische cirkels en ingewikkelde vormen. ‘Een mandala!’ riep hij.

Later wilde hij kunstschilder worden en hij tekende vooral graag mandala’s: ronde figuren met ingewikkelde patronen in geometrische vormen, zich steeds verbredende cirkels en veel contrasterende tinten.

‘Weet je wat mandala’s zijn?’ vroeg de vreemdeling.

‘Ik teken ze vaak,’ zei Zander. ‘En er hangen er een paar hier in De Negen. Ze boeien me altijd als ik ze zie.’

‘Ze zijn inderdaad boeiend...’ De man keek Zander aan alsof hij een beslissing stond te nemen. Hij haalde iets uit zijn broekzak: een bronskleurige munt.

‘Kijk,’ zei hij. ‘Ik ben verzamelaar en deze munt kreeg ik

toen ik jaren geleden in het Heer van de Bergpieken Klooster in Noord-India was. Ik heb er altijd wel een bij me.’ Hij liet de munt aan Zander zien. ‘Ik ontmoet zelden een jong iemand – of eigenlijk wat voor iemand ook – die iets van mandala’s afweet, dus ik wil dat jij deze krijgt. Voel je niet bezwaard, ik heb er meer. Alsjeblieft.’

Zander nam de munt aan. Hij was zwaar, maar voelde glad en prettig tegen zijn vingers. Gegraveerd op de voorkant zag hij een sierlijke werveling van lijnen, driehoeken en kruisen. Op de achterkant stonden andere figuren, net zo ingewikkeld en kunstig als die op de voorkant.

‘Vind je hem mooi?’ vroeg de man.

Zander keek op. ‘Ja!’ zei hij. ‘Wauw, cool.’

‘Fijn dat je hem mooi vindt,’ zei de man. Hij lachte. ‘Maar vertel het aan niemand! Anders moet ik aan iedereen munten gaan uitdelen!’ Hij zei het zo luchtig en lachte er zo vrolijk bij, dat hij volgens Zander een grapje maakte, terwijl er toch iets dringends in zijn woorden zat.

‘Nee. Ik hou hem voor mezelf,’ zei Zander ook met een lach en hij keek weer naar de munt.

‘Heeft iets erop je aandacht getrokken?’ vroeg de man.

Zander raakte daar zo van in de war dat hij niet goed wist wat hij moest zeggen, tot er woorden uit zijn mond leken te vallen. ‘Het doet me denken aan een soort opberghoed of houten kistje van mijn oma. Het ontwerp dan.’

‘Dat is ook toevallig,’ zei de man. ‘Zoals ik al zei, ben ik

verzamelaar en altijd geïnteresseerd in unieke objecten. Ik zou die doos of kist graag eens willen zien.’ Hij wees vaag omhoog. ‘Bedoelde je dat die hierboven is?’

Zander raakte nog meer in de war. Hij wist niet zeker meer waarom hij de kist had genoemd, of wat de man nu eigenlijk wilde. ‘Nee, het lijkt toch niet echt,’ zei hij, in een poging ervan af te komen.

‘Ook goed.’

Maar Zander kreeg het gevoel dat de man dwars door hem heen keek. Die gluurde weer op zijn horloge en trok zijn wenkbrauwen op. ‘Ik heb een afspraak. Het duurt wel erg lang om hier een nieuwe fez te kopen.’ Hij stak zijn hand uit. ‘Dag eh... Hoe heette je ook alweer?’

‘Zander Olinga.’

‘Ik blijf een dag of twee hier in de buurt. Als we elkaar weer tegenkomen en er is nog een mogelijkheid om die opbergdoos te zien, laat het dan weten. Ik zou het erg op prijs stellen.’ En wat gehaast liep hij de hoek om.

Zander keek achter zich naar waar de man was verdwenen, staarde naar de munt, en daarna nog eens naar de fez met de geborduurde mandala. Een vreemd gevoel overviel hem, door die verlaten, felverlichte vitrine en het zinloze bord aan de muur. De fezzen leken op iets te wachten. Op Franchini zelf – wie dat ook was – of op iemand anders die de kleine kraam leidde. Er kwam niemand. Wat een raar gesprek trouwens. En wat een rare man in dat paarse pak.

Hij stopte de munt in zijn zak, en bedacht toen pas weer dat hij als de bliksem naar de zeventiende verdieping moest voor zijn afspraak. Hij stond al op het punt erheen te gaan, toen iets ervoor zorgde dat hij zijn ogen dichtkneep, zijn gebalde vuist voor zich uitstak en de eed van zijn held, de Paarse Schim, fluisterde. *‘Bij dag of nacht, bij zon of maan, zal ik de boosdoeners verslaan. De schurk die ervandoor wil gaan, komt voor de Paarse Schim te staan!’*

Hij deed zijn ogen open; het beeld van de man in het paarse pak verdween uit zijn hoofd. Hij klopte op zijn zak, voelde de munt. *Maar vertel het aan niemand*, hoorde hij die stem weer zeggen. Hij bekeek nog een laatste keer de vitrine en rende weg naar de liften.

‘Je bent er!’ zei Natasha toen Zander op de zeventiende verdieping uitstapte. Ze stond naast een antiek bureau in de lange, met spiegels behangen gang voor de liften te jongleren met twee groene knikkers in één hand – een vaste gewoonte van haar – en haar gezicht klaarde op. Ze droeg een marineblauw t-shirt met het logo van de Seattle Mariners, een oranje halsketting van drie rijen kralen boven elkaar strak om haar hals, knalgele sneakers en in het haar boven haar rechteroog zat een streep glinsterend zilver.

‘Nieuwe kleur,’ zei Zander, wijzend naar waar de dag ervoor nog een blauwe streep had gezeten. ‘Ziet er cool uit.’

‘Jij zou je haar ook kunnen verven,’ zei Natasha.

Zander trok alleen maar even aan de bruine plukjes boven zijn bril. ‘Kort en goed,’ zei hij tevreden.

De hal was leeg, wat niet zo gek was. Op de zeventiende verdieping lag De Negen Bowlingbaan, die pas om elf uur openging, en wat verderop was alleen nog het terrein van de NPNN Nieuwsradio Studio. Voor klanten van De Negen was er weinig reden om hier te komen.

‘Je zou wat paars in je haar kunnen smeren,’ zei Natasha plagerig, alsof ze dit net bedacht. ‘Dan zou je eruitzien als die Paarse Schim van je!’

‘Ssst!’ Zander hief luisterend een hand op alsof die hem kon helpen het nummer te herkennen dat hij uit onzichtbare speakers hoorde opklinken: de herkenningmelodie van de ochtenduitzending van NPNN Nieuwsradio.

‘Dat is *Giant Steps* van John Coltrane. Onze muziekleraar speelde dat soms voor ons,’ zei hij.

‘Ze spelen alles op NPNN!’ zei Natasha. ‘Zelfs ouderwetse jazz.’

‘Maar ik luister vooral naar nieuwtjes over De Negen,’ zei Zander. ‘Ben je klaar voor het interview? Ik heb mijn antwoorden geoefend.’

Gordon G. Gould, de gastdiskjockey voor die ochtend, had de dag ervoor met hem en Natasha gepraat als voorbereiding. Hij zou Zander vragen hoe hij het vond in Novatrosk en hoe zijn tekenwerk vorderde, en van Natasha wilde hij weten waardoor ze zo gefascineerd was geraakt

door schommels en hoe het was om al die avonden in de toprestaurants van De Negen heen en weer te zweven boven alle etende gasten.

‘Ik ben er klaar voor!’ zei Natasha. ‘Meneer Lukovsky heeft me de hele avond overhoord.’

Zander was er nog niet aan gewend dat Natasha haar vader ‘meneer Lukovsky’ noemde in plaats van ‘papa’, maar hij zei tegen zichzelf dat meneer Lukovsky het niet eens zou merken.

Natasha leunde wat overdreven achterover en gaf op hoge toon een demonstratie van wat ze verwachtte. ‘Natasha, denk je dat je ooit bij het circus komt en miljonair wordt?... Natasha, jouw swingende outfits zijn zo opvallend en kleurrijk, ontwerp je ze zelf?... Natasha, heb je ooit overgegeven terwijl je boven de eettafels heen en weer zwierde?’ Ze lachte en ging door met het jongleren met de knikkers.

Zander lachte ook, terwijl hij zijn hand in zijn zak stopte en de bronzen munt voelde. ‘Ik ben er ook wel klaar voor, maar nog steeds zenuwachtig,’ bekende hij.

‘Ik ook. Een beetje.’

‘Natasha,’ zei Zander, ‘heb jij ooit een fez-winkel gezien op de negende verdieping? Een klein kraampje dat van die nogal hoge en smalle hoeden verkoopt?’

‘Een fez-winkel? Nee.’ Natasha schudde haar hoofd.

‘Die zag ik vanochtend. Franchini’s Fez Fabriek, om de

hoek bij het Muziek Centrum. Er was alleen geen verko-
per.'

Natasha haalde haar schouders op. 'Nooit gezien.'

'Goedemorgen, allebei!' riep een stem. Ze draaiden zich om en zagen aan het eind van de gang Gordon G. Gould in zijn witte shirt met korte mouwen (en rode strepen), zijn papieren hoed (rood en wit met in grote letters IJspaleis 't Ijsbeertje erop), en zijn glimmende zwarte broek en even glimmende zwarte schoenen.

'We zijn er net,' zei Natasha. 'Klaar voor het interview!'

'Nou, kom op dan!' riep Gordon G. Gould en hij stroopte zijn mouwen op. 'Volg de driedubbele G! Meneer 't Ijsbeertje wil beginnen!'